

Borova lingvistika o zgodovini krajevnih imen

slavo. Zgodovina je morda res dobra učiteljica življenja, je pa slab kaŕipot v prihodnost. Upam, da bodo Slovenci ŕiveli v sedanjosti in si utirali pot v bodočnost, kot se jim bo zdelo, brez nepotrebnega brskanja po receptih izmišljene preteklosti.

Janez Peršič

Mateju Boru bi koristilo, če bi se poglobil v modrost latinskega pregovora: "Si tacuisses, philosophus mansisses", ki se v prostem prevodu glasi: "Če si dober pesnik, še nisi dober znanstvenik". Borova metoda svobodnih verbalnih asociacij, ki daje rezultate po željah in okusu njenega avtorja, lahko ponese etimologijo toponimov čez vse meje in pregrade. Poleg Slovenetov lahko takšna znanost odkrije tudi Slovafre, Slovazijce in druga staroselska ljudstva, ki so nekoč na oddaljenih celinah slóvila slovenski jezik. Za izhodišče nadaljnjih raziskav se namreč že ob površnem pogledu na zemljevid ponujajo naslednja slovenska krajevna imena v Afriki: Mali (država majhnih), Čad (znana ljubljanska gostilna), Solwezi (Slovenci po izpadu nosnika in zamenjavi dveh črk) v Zambiji, Malanje (= pleskanje) v Angoli, Lomje v Kamerunu, Kaseze v Ugandi, Bumba in Buta (naselbini bumarjev in butcev) v severnem Zairu, Kosti sredi Sudana. Mestece Bor v južnem Sudanu je nedvoumen dokaz za tragično diasporo rodu znanega slovenskega pesnika v davni preteklosti, medtem ko nigerijsko mesto Jebba dopušča strogo znanstveno hipotezo o venetosrbskem naseljevanju tega dela sveta. Seveda bi bilo treba tudi preveriti, če niso morda Slovenci v Severni Ameriki avtohtoni prebivalci tega kontinenta, katerih število so potem močno skrčili osvajalci rdečkoŕci.

Le zakaj je Bor tako prepričan, da so rimljanski toponimi na našem ozemlju slovenskega izvora? Emona bi mogla izvirati tudi iz hebrejske besede amen, Saloca iz salom, Akvileja pa bi lahko nastala iz palestinskega toponima Akon Filisteja, iz katerega sta po trstenjakovski lingvistični metodi izpadli črkovni triadi -on F- in -ist-. Pomembni vezni člen med Akonom in Akvilejo je tudi obmorska lega obeh krajev. Tako pridemo do nove, znanstveno skrajno utemeljene teorije, da je ozemlje današnje Slovenije z bližnjo okolico postalo v nekem zgodovinskem trenutku obljubljena deŕela izgubljenega trinajstega plemena Izraelcev. Številka 13 nam po najmodernejšem principu kabalistične numerologije ponuja tudi vzrok za baje nesrečno zgodovino slovenskega naroda in tako je vsa zadeva dokončno pojasnjena. In če gremo po trstenjakovski poti še naprej, bomo vsakogar, ki bi si drznil ugovarjati tem znanstvenim dokazom, proglasili za podučevalca, omejenca in zaviralca sveŕih in neobremenjenih znanstvenih zagonov.

Nadaljevanje - ne sledi

Trstenjakovska znanstvena lingvistika je vsestransko uporabna, saj lahko z njeno pomočjo dokažemo prav vse. Vzemimo na primer latinski rek "Sapienti sat" in z drugačnim grupiranjem črk poiščemo njegovo veneto-slovensko bistvo: "Sapi (m)en tišat". Takoj nam postane jasno, da gre za šifrirano izjavo slovenskega astmatika, da težko diha, ki je svoje jamranje skrnil v sovražnikov jezik; namreč najbrž po krivdi Rimljanov nekaj tišči njegovo sapo. Po istem univerzalnem ključu lahko odkrijemo, da je angleški pregovor "Every beginning is hard" pravzaprav venetsko-slovensko sporočilo, da bi nekdo šel rad na obisk k begunki Veri nag: "E(j), Veri begini ng isha rd!" V latinščini in angleščini je torej skrita slovenščina tako kot osebek v povedku. Vendar tudi v slovenščini tičijo tuji jeziki. Slovenski pregovor "Obleka dela človeka" vsebuje pretresljivo prošnjo anglogermanske sužnje, ki svojega temnopoltega gospodarja Adija roti z besedami: "O blek Ade, lač (=lass) love Ka!", kar v slovenskem prevodu pomeni: "O črni Adi, pusti, da ljubim K-ja!"; skrivnostni K. je najbrž glavni junak iz Kafkovega romana Grad. Najbolj zanimivo pa je, da se v slovenščini (plast I) skriva še ena slovenščina (plast II). Iz ljudskega verza "Lepa Vida je pri morju stala" (plast I) lahko po želji izluščimo georgični slavospev kmetu: "(H)leva vi daje, prim(a) orju s tala" (plast II), kar pomeni: Kruha vam daje, odlično orje ta tla (= to zemljo; "S" je namreč starslovenski kazalni zaimek). Pri tem možnost obstoja tretje in nadaljnjih plasti ni že a priori izključena, tako da znanstvenike Borovega kova čaka še veliko dela.

Štihovo misel o prekvalifikaciji venetologov v vinologe bi se dalo podkrepiti z odlomkom iz Pavla Diakona (Historia Langobardorum, II, 14), v katerem ta srednjeveški kronist pripoveduje, da se beseda Veneti v grški varianti glasi Eneti; v skladu s tem so venetologi kot enetologi in po izpadu črkovne diade -et seveda enologi; vse to po njim lastnem načinu lingvistične kombinatorike. Za prijatelja Petra Štiha dvigam čašico bele starine (letnik 83) na njegovo zdravje. Očitno je nama obema dobro vino bolj pri srcu kot trstenjakovska znanost. Če bo le-te preveč, se bova še zapila!

Janez Peršič

S Tomažičevim prispevkom (23.2. in 2.3.1989) se je po kratkem predahu očitno začel nov srdit spopad med zgodovinarji in "venetologi". Skoraj vse, kar navaja Tomažič svojim hipotezam v prid, je že doživelo kritiko s strani zgodovinarjev v Književnih listih in drugje. Nič novega pod soncem torej.

Enako malo me je strah napovedanih novih izlivov Borove lingvistike, saj smo menda že dovolj jasno pokazali, da je po Borovih metodah možno priti do poljubnih rezultatov, tako da lahko slovenščino izvajamo tudi iz kitajščine. Podobno lahko na vsakem razdrapanem kamnu odkrivamo venetske ali pa tudi kitajske pismenke, kakor pač hočemo.

Dotaknil pa bi se, čisto na kratko, Tomažičevih quasi-dokazov, da naši predniki niso prišli na ozemlje Karantanije in Panonije šele v 6. stoletju. Kot glavni quasi-dokaz navaja Tomažič dejstvo, da bi se o takem prihodu morali ohraniti zapisi, vsaj pri Pavlu Diakonu in v arhivih gradeške in oglejske cerkve. Če torej ni zgodovinskega vira, ki bi nam dal vedeti približno takole: "Slovenci, ki niso Veneti, so pripotovali izza Karpatov in se v tem in tem letu naselili v Noriku in Panoniji", take poselitve in naselitve ni moglo biti.

V ohranjenih zgodovinskih virih tako ekskluzivnega dokumenta res ni, vendar imejmo pred očmi dejstvo, da je zgodnji srednji vek zaradi nepismenosti prebivalstva zelo slabo dokumentirano obdobje. Zato si pri študiju teh burnih časov zgodovinarji pomagamo, kot vemo in znamo, uporabljajoč posredne vire za dogodke in dogajanja, kjer neposredni viri manjkajo. Za prihod Slovanov v novo domovino na jugovzhodu Evrope najdemo podatke pri Prokopiju, ki v obširnem opisu Justinijanove vojne proti Gotom sredi 6. stoletja omenja Slovane, ki vdirajo čez Donavo na ozemlje Vzhodnorimskega cesarstva. Pavel Diakon v "Zgodovini Langobardov" pove, da so Langobardi leta 568 prepustili Avarom (ki so takrat imeli vrhovno oblast nad Slovani) Panonijo in se umaknili v Italijo. Arheološka odkritja refugijev (pribežališč) in razdejanih mest na našem ozemlju kažejo, da je v osemdesetih in devetdesetih letih 6. stoletja prihajalo novo ljudstvo iz vzhodne smeri. V pismih papeža Gregorja I. Velikega najdemo, da so Slovani leta 600 silili proti Italiji in v Istro, ki so jo potem skupaj z Obri in Langobardi oplenili leta 602. Iz svoje nove domovine so